

УДК 342.841

Р.С. ВЕПРИЦЬКИЙ, канд. юрид. наук,
Харківський національний університет внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Ключові слова: корупція, регіон, протидія, законодавство, правопорушення, суб'єкти, стратегії

Впродовж останніх років однією з найбільших проблем для українського суспільства залишається протидія корупції. Корупція як злочинне явище є високо латентним і має поширення в усіх сферах суспільного життя та на всіх щаблях влади від центральної до місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

На Х Конгресі Організації Об'єднаних Націй із проблем попередження злочинності і поводження з правопорушниками (Відень, 2000 р.) зазначалося, що корупція і організована злочинність на високому рівні – це, як правило, злочини посадових осіб наділених певними повноваженнями у сфері влади. Питання протидії корупції були і залишаються надзвичайно актуальними для України, як для країни, що стала на шлях реформування та європейського вибору.

Проблеми корупції на загальнодержавному рівні і зокрема, на регіональному, вивчали такі науковці, як В.В. Сташис, О.М. Литвинов, М.В. Грищенко, Є.М. Блажівський, В.І. Борисов, О.Г. Кальман, Р.В. Гречанюк, В.К. Гришук. Але враховуючи сучасні вимоги антикорупційного законодавства та розповсюдження корупційних діянь, виникає необхідність додаткового дослідження протидії корупції на регіональному рівні. Метою даної статті є розгляд протидії корупції на регіональному рівні в Харківській області.

Протидія корупції на регіональному рівні має здійснюватись на основі Законів України «Про запобігання корупції» [1], «Про внесення змін в діючі законодавчі акти України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про принципи запобігання і протидії корупції», «Про очищення влади» [2], «Про державну

службу», постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми по реалізації основ державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки», «Деякі питання реалізації Закону України «Про очищення влади» та інших нормативно-правових актах, зокрема, роз'яснення Міністерства юстиції України «Запобігання корупції в органах державної влади шляхом проведення спеціальної перевірки» [3].

Згідно ст.11 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції», з 01.01.2012 року запроваджено, як превентивний захід по запобігання корупції, спеціальну перевірку відомостей щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування. Спеціальну перевірку кандидатів на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування запроваджено з метою підвищення якості відбору майбутніх посадовців.

Україна, ратифікувавши Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції, взяла на себе зобов'язання, передбачені ч.1 ст.11, відповідно до якої, враховуючи незалежність судової влади та її вирішальну роль у боротьбі з корупцією, кожна держава-учасниця, відповідно до основоположних принципів своєї правової системи й без шкоди для незалежності судових органів, вживає заходів стосовно зміцнення чесності й невідчужуваності представників судової влади та запобігання будь-якій можливості для корупції серед них та сприяє прийняттю і зміцненню заходів, що спрямовані на більш ефективне і дієве попередження корупції і боротьбу з нею.

Головною лінією політики Української держави, спрямованою на інтеграцію України до світового співтовариства, наближення українського законодавства до міжнародних стандартів, є імплементація важливих положень міжнародних договорів у такій принципово нагальній сфері, як боротьба з корупцією. У систему національного законодавства з протидії корупції органічно ввійшли також чинні міжнародно-правові акти, ратифіковані Верховною Радою України, які породжують між-

народні правовідносини в сфері, зокрема, кримінального судочинства. Внаслідок вчинення корупційного правопорушення виникають правовідносини, які регулюються кримінально-процесуальним законодавством України і міжнародно-правовими актами. Суб'єктами таких правовідносин є юридичні і фізичні особи, слідчі, судові та правоохоронні органи України, громадяни інших держав та міжнародні організації.

В сфері протидії корупційним проявам в Україні зроблено чимало кроків, а саме:

- прийнято низку антикорупційних законів та підзаконних нормативно-правових актів
- вивчається та впроваджується міжнародний досвід щодо вироблення ефективних механізмів протидії та подолання корупції;
- створені спеціальні підрозділи в правоохоронних органах з протидії корупції;
- формується публіцистика антикорупційного характеру;
- створене Антикорупційне бюро;
- організована спеціальна антикорупційна прокуратура.

Суб'єкти протидії злочинності регіонального рівня, розробляючи заходи протидії корупції, мають виходити з того, що особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування згідно закону України «Про принципи запобігання та протидії корупції» [4] є:

а) особи, уповноважені на виконання функцій, держави чи органів місцевого самоврядування, зокрема:

Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віцепрем'єр-міністр України, віцепрем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби;

ґ) судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступник Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій);

д) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, податкової міліції, особи начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту;

е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, доходів і зборів;

є) члени Центральної виборчої комісії;

ж) посадові та службові особи інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим.

Суб'єктами протидії корупції за вказаними вище Законом віднесені також особи, які Законом прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права;

б) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи в установлених законом випадках);

в) посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, в тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, які уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному до судового;

г) посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів.

До суб'єктів протидії злочинності Законом віднесені особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, відповідно до закону, а також:

– посадові особи та працівники юридичних осіб – у разі одержання ними неправомірної вигоди;

– певні фізичні особи – у разі одержання від них особами, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди.

Стаття 5 Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» [5] визначила, що суб'єктами, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції є:

а) Президент України, Верховна Рада України, органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України;

б) органи державної влади здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції або беруть участь у їх здійсненні у межах повноважень, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами;

в) Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу органів виконавчої влади щодо запобігання і протидії корупції відповідно до Конституції і законів України, актів Президента України;

г) координацію реалізації визначеної Президентом України антикорупційної стратегії здійснює спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики, який утворюється Президентом України;

д) спеціально уповноважені суб'єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі – спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції).

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, спеціальні підрозділи Міністерства внутрішніх справ України, підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом.

Суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках – у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, згідно закону є:

1) уповноважені підрозділи органів державної влади;

2) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;

3) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові та службові особи, а також громадяни, об'єднання громадян за їх згодою.

Посадові і службові особи державних органів, посадові особи місцевого самоврядування, юридичних осіб, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних органів державної влади,

органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів зобов'язані у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

Корупція визначається в Законі як використання суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянки/пропозиції чи надання неправомірної вигоди особі.

Як показує аналіз динаміки та структури кримінальних проваджень в Україні упродовж січня-грудня 2014 року (у порівнянні з аналогічним періодом минулого року) корупційні діяння мають місце в усіх сферах суспільної діяльності в яких застосовуються владні повноваження, розпорядження майном, надання дозволів або встановлення заборон.

Так, у 2014 році було виявлено і опубліковано 10397 випадків привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем проти 13193 в 2013 році або на 21,2 % менше.

У сфері господарської діяльності було зареєстровано 8418 кримінальних правопорушень, серед яких 858 – фіктивне підприємництво (–3,7%), легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом – 296 (1,7%), незаконна приватизація державного, комунального майна – 46 (+76,9%), шахрайство з фінансовими ресурсами 347 (+3,0%), нецільове використання бюджетних коштів 34 (–29,2%), ухилення від сплати податків 1899 (–38,1%).

У сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг зареєстровано 15500 кримінальних правопорушень проти 16586 в 2013 році, або на 6,2 % менше, серед них: зловживання владою або службовим становищем 2567 (–32,6%), перевищення влади або службових повноважень 1326 (–13%), зловживання повноваженнями службовою особою 444 (+33,3%), службове

підроблення 7160 (+10,5%), хабарництво та одержання незаконної вигоди 1535 (–8,8%), з них одержання хабара 8640 (–5,9%) [6].

Упродовж 12 місяців 2014 року органами прокуратури Харківської області внесено 40 подань на усунення причин та умов, що сприяють корупційним проявам, за наслідками розгляду яких 21 службову особу притягнуто до дисциплінарної відповідальності, скасовано 2 неправомірних рішення, прийнятих унаслідок корупційних правопорушень.

У 2014 році звільнено з посад 33 особи, які вчинили адміністративні корупційні правопорушення, пов'язані з порушенням обмежень, передбачених Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції», з них 7 осіб – у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення [7].

У 2015 році органами прокуратури Харківської області продовжували реалізацію комплексу організаційно-практичних, координаційних і наглядових заходів, спрямованих на посилення боротьби з корупційними проявами.

Водночас, з метою відшкодування суми збитків у кримінальних провадженнях заявлено позови на суму 347 тис. грн., накладено арешт на майно на суму 7,4 млн. грн.

Ураховуючи надзвичайну актуальність питань запобігання і протидії організований злочинності і корупції в умовах законодавчих змін та реформування правоохоронних органів, наявність недоліків в організації роботи у цій сфері, стан додержання законності у сфері запобігання корупції, протидії організований злочинності, насамперед на пріоритетних напрямках, та заходи, спрямовані на покращення діяльності органів прокуратури області на вказаних напрямках, в умовах законодавчих змін став предметом розгляду окремого розширеного засідання колегії прокуратури області, проведеного 25.06.2015 р. з запрошенням керівників правоохоронних органів регіону.

В 2015 році в основному було забезпечено ефективну роботу правоохоронних органів області з викриття корупційних кримінальних правопорушень.

Завдяки плідній роботі правоохоронних органів області до суду направлено обвинува-

льні акти у 42 кримінальних провадженнях стосовно 48 осіб, якими вчинено 49 кримінальних корупційних правопорушень. Правоохоронні органи спрямовували зусилля на викриття корупційних злочинів у діях посадових осіб вищих категорій.

Майже половина злочинів (24 зі 49) за направленими до суду обвинувальними актами пов'язана з одержанням неправомірної вигоди (ст.368 КК України). Так, у березні поточного року другим слідчим відділом слідчого управління прокуратури області закінчено досудове розслідування у кримінальному провадженні за підозрою Мереф'янського міського голови Харківської області В.І. Сітова у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.368 КК України.

Досудовим розслідуванням встановлено, що В.І. Сітов отримав неправомірну вигоду в сумі 40 тис. грн. від громадянина О.В. Сергієнка за винесення питання про затвердження оціночної вартості нежитлової будівлі та надання дозволу на реалізацію вказаного об'єкта комунальної власності по заниженій вартості, а також за вплив власним авторитетом на прийняття міськрадою в подальшому рішення про передачу вказаного приміщення у власність громадянина В.О. Кравцова.

Також прокуратурою області наприкінці червня 2015 року закінчено досудове розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.368 КК України, стосовно відповідального працівника Харківського міського управління ГУМВС України в Харківській області О.О. Матроса. В ході розслідування встановлено, що О.О. Матрос упродовж лютого-березня 2015 року отримав неправомірну вигоду в сумі 14 тис. грн. за неперешкодження підприємницькій діяльності особи з реалізації підакцизних товарів. Підозрюваному обрано запобіжний захід – тримання під вартою, із одночасним визначенням застави у розмірі 365,4 тис. грн.

У 2015 році правоохоронними органами області загалом забезпечено посилення протидії адміністративним корупційним правопорушенням. До суду направлено 90 протоколів про адміністративні корупційні правопору-

шення, у тому числі: органами прокуратури – 58, внутрішніх справ – 4, СБУ – 28. За результатами розгляду протоколів судами до адміністративної відповідальності у вигляді штрафів притягнуто 64 особи (2 місце по державі), у тому числі 34 депутатів сільських, селищних, міських, районних рад, 14 посадових осіб органів місцевого самоврядування (у т.ч. 3 посадові особи 4-ї категорії), 3 працівників державної пенітенціарної служби, 2 осіб рядового, 1 – начальницького складу ОВС, 2 осіб органів цивільного захисту, 7 державних службовців (5–7 категорій) тощо.

Правоохоронці області вживали заходів щодо протидії корупційним проявам у бюджетній сфері – 10 осіб, земельній – 11, освіти – 3, охорони здоров'я та агропромислового комплексу – по 2 тощо. Загальна сума штрафів, накладених судами на правопорушників за вчинення адміністративних корупційних правопорушень, становить 17485 грн. [8]

У 2015 році органи прокуратури області здійснювали реалізацію комплексу організаційно-практичних, координаційних і наглядових заходів, спрямованих на удосконалення та підвищення ефективності діяльності на прямі запобігання корупції.

Харківська обласна рада 25.04.2013 р. затвердила Регіональну програму запобігання і протидії корупції в Харківській області на 2013–2015 р.р. Метою означеної програми [9] визначалось здійснення ефективної реалізації державної політики у сфері запобігання і протидії корупції, розроблення та виконання комплексу заходів щодо зменшення випадків корупційних діянь в області шляхом обмеження дії та усунення чинників, що сприяють виникненню корупції, а також формування у суспільстві негативного ставлення до корупції як суспільно небезпечного явища.

Зазначену проблему передбачалось вирішити за допомогою об'єднання зусиль місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників наукової спільноти, громадських організацій та громади в цілому, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів антикорупційної політики, що визначені Національною антикорупцій-

ною стратегією на 2011–2015 роки та Державною програмою щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки, шляхом:

- підвищення ефективності застосування антикорупційного законодавства органами державної влади й місцевого самоврядування Харківської області;

- створення досконалої системи протидії корупції у різних сферах життєдіяльності суспільства, які у першу чергу піддаються корупційним ризикам (діяльність структур державного апарату та органів місцевого самоврядування, судових та правоохоронних органів, освіти, охорони здоров'я, побутового обслуговування населення тощо);

- забезпечення належної поінформованості громади про реалізацію державної та регіональної політики у сфері запобігання і протидії корупції.

У теоретично-практичній площині проблему передбачалось згідно Програми вирішити шляхом:

- визначення загальних і специфічних детермінант, що зумовлюють виникнення та подальшу ескалацію корупції на регіональному рівні;

- визначення на базі проведення емпіричних досліджень головних напрямів запобігання і протидії корупції в Харківській області у перелічених вище сферах;

- підвищення рівня довіри до органів державної влади та місцевого самоврядування, судових і правоохоронних органів та ін.

Виконання заходів Програми дасть змогу:

- чітко дотримуватися норм національного законодавства та міжнародних стандартів, спрямованих на запобігання і протидію корупції в роботі органів державної влади, органів місцевого самоврядування та ін., на Харківщині;

- виробити критерії оцінки ефективності системи запобігання і протидії корупції та дотримуватися їх у роботі органів державної влади та органів місцевого самоврядування Харківської області;

- реально скоротити кількісні показники корупційних правопорушень, у тому числі й відповідних злочинів, у системі місцевих пра-

воохоронних, судових органів, органів державної влади і місцевого самоврядування тощо;

- знизити латентність корупції на Харківщині та негативні наслідки від цього явища держави у цілому та місцевої громади зокрема;

- підвищити рівень координаційної діяльності різних органів державної влади і місцевого самоврядування Харківської області щодо запобігання і протидії корупції;

- послідовно та оперативно впроваджувати результати наукових досліджень щодо запобігання корупції на Харківщині.

Фінансування Програми здійснювалось за рахунок коштів обласного бюджету у межах витрат, передбачених головному розпорядникові бюджетних коштів, відповідальному за виконання заходів і завдань Програми, а також інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України. Обсяги фінансування Програми уточнювались щороку під час складання проекту обласного бюджету на відповідний рік.

Діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції необхідно активізувати щодо викриття та документування фактів корупції за пріоритетними напрямками, що несуть підвищений ризик вчинення корупційних правопорушень та настання негативних наслідків, зокрема у сферах: здійснення контрольно-наглядової діяльності, надання адміністративних послуг, земельних відносин, економічної безпеки та природокористування, фінансово-кредитній та банківській сферах, бюджетній системі.

З метою покращення рівня ефективності боротьби з корупцією, подальшого створення для конкурентоспроможності регіону та забезпечення його інвестиційної привабливості, підвищення рівня довіри громадян до влади та правоохоронних органів місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування та спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції необхідно в межах компетенції забезпечити вжиття додаткових заходів для ефективного виконання завдань, визначених антикорупційним законодавством України.

Для подолання корупції в масштабах держави та на регіональному рівні необхідно:

- з метою посилення громадського контролю та підвищення ефективності органів виконавчої влади децентралізувати владу, передавши більшість її повноважень в регіони;
- реформувати систему державного управління та надання адміністративних процедур;
- зменшувати адміністративний тиск на підприємства та інші суб'єкти господарювання, запобігати тонізації економіки;
- забезпечувати доброчесність працівників на публічній службі та на службі в органах місцевого самоврядування;
- поліпшувати умови доступу до інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; забезпечувати прозорість під час використання державного майна та бюджетних коштів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про запобігання корупції»: від 04.03.2015 р., № 1700–18.
2. Закон України «Про очищення влади» // ВВР України. – 2014. – № 44. – Ст. 2041.
3. Роз'яснення Міністерства юстиції України «Запобігання корупції в органах державної

влади шляхом проведення спеціальної перевірки»: від 19.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjuist.gov.ua>.

4. Закон України «Про принципи запобігання та протидії корупції»: від 21.12.2010 р., № 2808–VI.

5. Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» // ВВР України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.

6. Інформаційно-аналітичні матеріали Генеральної прокуратури України про стан та структуру кримінальних правопорушень в Україні за 2014 рік: від 15.01.2015 р., № 146/56/12.

7. Інформація прокуратури Харківської області «Про стан законності у Харківській області» за 2014 рік (відповідно до ст.51-1 Закону України «Про прокуратуру»): від 12.01.2015 р., № 253/17.

8. Інформація прокуратури Харківської області «Про стан законності, заходи щодо її зміцнення та результати діяльності органів прокуратури у першому півріччі 2015 року» від 15.07.2015 р., № 436117.

9. Регіональна програма запобігання і протидії корупції в Харківській області на 2013–2015 рр. / затв. Харківською обласною радою: від 25.04.2013 р., № 686–VI (XXI сесія VI).

Веприцький Р. С. Протидія корупції на регіональному рівні / Р. С. Веприцький // Форум права. – 2015. – № 4. – С. 31–37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_4_7.pdf

Розглядається правова база протидії корупції, аналізується стан протидії корупції в Україні і в Харківській області, зокрема, характеризується регіональна програма запобігання і протидії корупції в Харківській області на 2013–2015 рр., пропонується шляхи удосконалення протидії корупції.

Веприцкий Р.С. Противодействие коррупции на региональном уровне

Рассматривается правовая база противодействия коррупции, анализируется состояние противодействия коррупции в Украине и в Харьковской области, в частности, характеризуется региональная Программа предотвращения и противодействия коррупции в Харьковской области на 2013–2015 года, предлагаются пути усовершенствования противодействия коррупции.

Vepritskiy R.S. Combating Corruption at a Regional Level

The legal base of counteraction to the corruption is examined in the article, the state of counteraction to the corruption is analyzed in Ukraine and in the Kharkiv area, in particular, the regional program of prevention and counteraction to the corruption is characterized in the Kharkiv area on 2013–2015, it is offered ways of improvement of counter to the corruption.